עושא השבוע: משכן שילה וביהמ״ק

המקור בפרשה: ובנימין בכה על צואריו (מ"ה, י"ד), על משכן שילה שעתיד להיות וכו", מגילה טז:

עלון שבועי לבני הישיבות סביב נושא מהפרשה בעיון בהלכה באגדה ובמוסר

ראשי הישיבות =

הגאון הגדול רבי מאיר סולוביציק שליט״א ראש ישיבת בריסק

עליה לרגל במשכן שילה

כתב הרמב"ן בפי עה"ת פר' ראה (י"ב ו') דכל זמן שלא באו אל המנוחה והנחלה לא נתחייבו לבוא למקום שהקריבו הקרבנות ברגלים. והיינו דבנוב וגבעון לא היה עליהם מצות עליה לרגל ע"ש. ויל"ע במשכן שילה אם היה עליהם מצות עליה לרגל ע"ש. ויל"ע במשכן שילה אם היה עליהם מצות עליה לרגל (והקרן אורה בזבחים קט"ז: האריך בזה). ומרן הגרי"ז זצ"ל הביא ראי' מהא דכתי' בתהלים (קכ"ב ג') ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו, ופרש"י ירושלם בשכינה ומקדש ומרו ומזבח, כעיר שחוברה לה יחדיו כשילה, ובקרא שם כתי' ששם עלו שבטים שבטי קה עדול לישראל להודות לשם ה', וביאר הכונה דירושלים יהא דומה לשילה בתורת מקדש שלו בזה שיהיה בו מצות עליה לרגל כמו בשילה ולא כבגלגל ונוב וגבעון, דהר' הא דכתי' ששם עלו שבטים וגו' מצות עליה לרגל.

ובנו הגריימ הלוי שליטייא הוסיף להביא ראיי מקרא דריש שמואל (אי גי) דכתיי ועלה האיש ההוא מעירו ימים ימימה להשתחות ולזבח להי צבאות וגוי, ופרשייי ועלה האיש לשון הוה הוא היה עולה מזמן מועד למועד לשילה וכוי, הרי להדיא דדעת רשייי דבזמן משכן שילה היי מצות עליה לרגל, ועייש ברלבייג שכתב ולזבוח, הם שלמי שמחה ושלמי חגיגה עכייל, הרי מפורש כדעת רשייי דנתחייבו במצות שמחה ועליה לרגל והקרבת הקרבנות בשילה, וכבר הביא ראיה זו בספר פנים יפות (סוף פי פנחס) מדברי רשייי, יעוייש בדבריו.

(ישורון טי)

הגאון רבי יצחק סורוצקין שליט"א מראשי ישיבת טעלז ומתיבתא דליקווד

בענין קדושת המקום במשכן שילה

בזבחים קי"ב ב', תנא כשמת עלי הכהן חרבה שילה ובאו לנוב. החתם סופר ביו"ד סי' רס"ד כתב שלא מצינו שנכנסו פלשתים ונתצו שילה אלא שנשבה הארון, ומי נתץ חומותיו ומי התיר לנתצו עד היסוד, אלא ע"כ מכיון שבאו בה פלשתים ומי התור לכל לנתצו ולעשות מה שירצו. והנה אע"ג שבאו נתחלל, והותר לכל לנתצו ואותו, מ"מ קשה למה באו לנוב ולא בה פלשתים ונתחלל ונתצו אותו, מ"מ קשה למה באו לנוב ולא בנו את המשכן עוד הפעם במקומו הראשון בשילה, ובע"כ צ"ל דהיה זה ע"פ הדיבור שלא יבנו המשכן בשילה אלא בנוב, וכדכתיב בתהלים ע"ח ויטוש משכן שילה וימאס באהל יוסף, אלא דהוקשה לחת"ס שמ"מ היאך הותר להם לנתוץ שילה, ולזה תירץ דכיון דבאו בה פריצים וחיללוהו לכן הותר להם לנתצו.

אולם החזוייא זבחים קמא סימן מייא סיייח כתב דלא מצינו בכתוב שחרבה שילה, אלא נראה שאחר מיתת עלי הועתק המשכן משילה עייפ הי. ומדבריו משמע שלא באו פלישתים בתוכו ולא נתחלל, רק דהיה עייפ ה' שיעתיקו המשכן משילה. וצייע דאייכ אף דהעתיקו המשכן עייפ ה' אבל לא העתיקו האבנים, ואייכ מי התיר להם לנתצו.

וראיתי בחתם סופר עה״ת פי ראה עה״פ לא תעשון כן שכתב וז״ל, לכשיבנה ביהמ״ק ע״כ לנתוץ ולהרוס המשכן היה עומד שם המזבח והארון כדי לבנות ביהמ״ק במקומו, ואלו לא חטאו ולא נחרב שילה ע״י פלשתים, היו ישראל בעצמם צריכים לנתוץ ולבנות ביהמ״ק לכשיתגלה להם המקום, והיינו את מזבחותם תתוצון לא תעשון כן לה׳ אלוקיכם, פרש״י אזהרה לנותץ אבן ממזבח ובהמ״ק, ואמר כי אם אל המקום

וגוי לשכנו תדרשו, אז הותר לנתוץ ותעשון כן להי אלוקים לנתוץ משכן זה כדי לבנות בית עולמים, עכייל.

ואם כי דבריו אינם מובנים דלמה בנין בית המקדש זקוקה לחרבן שילה, ומייט אין יכולים לבנות המקדש זקוקה לחרבן שילה בבנינה [וכמו שתפס לבנות המקדש ולהשאיר שילה בבנינה [וכמו שתפס החתם סופר ביו"ד דאע"ג שנבנה ביהמייק שכנכטו בה לנתוץ חומת שילה אי לאו משום שנכנסו בה פשעתים, דאין בנין ביהמייק מצריך להרוס בנין שילה]. אולם אי נימא כדבריו, יי"ל דלא רק בנין שילה, כי אם אף מקדש מבריך הריסת בנין שילה, כי אם אף מקדש נוב ג"כ מצריך הריסת בנין שילה, ולכן התיר להם לנתוץ אבני שילה.

והנה ראיתי במשך חכמה בפרשת נשא, שכתב ליישב קושית התוסי בשבועות דף טייו א', בהא דפרכינן התם היאך נתקדשו כלי שרת שלאחר משה עיי חינוך בלא משיחה, והקי התוסי, תימה ממשכן גופיה הוייל למיפרך שיהא צריך משיחה לדורות כמו שנמשח בימי משה. וכתב המשך חכמה דאייז קושיא דבמשכן תלוי הקדושה בבנין ופעמים היה קבוע כאן ופעמים היה קבוע כאן, משאייכ במקדש לדורות הלא היה הקדושה תלוי בהמקום ומקריבין אעייפ שאין בית, אייכ הקדושה תלוי בקרקע ובה לא שייך בשיחה, עייכ. והנה אכתי תיקשי משילה שהיה בנין של אבנים מלמטה והוייל למימר שצריך משיחה. ובעייכ צייל דגם בשילה היה הקדושה תלוי בהמקום ומקריבין אעייפ שאין בית, ואייכ הקדושה תלויה תלויה בקרקע ובה לא שייך משיחה.

והנה יעוייש בתוסי בשבועות שתמהו למייד אין מנחה בבמה היאך עזרה מתקדשת בימי שלמה ויהושע, והא בעינן מנחה לקדש העזרה, ובחידושי מהרשייא כתב וזייל, צייל דממשה לא קשיא להו, לפי דבמשה לא היה למשכן שום קביעות מקום, ולא היה צריך לקדש המקום בהיקף שתי תודות ובשירי מנחה, אלא שהמשכן נתקדש במשיחה, אבל בימי יהושע שנתקדש משכן שילה שהוא מיקרי מנוחה בקביעות מקום והיה אבנים מלמטה, ע"כ היה צריך לקדש המקום, עכ"ל. הרי מבואר דבאהל מועד שבמדבר לא היה קדושת מקום אלא דהמשכן עצמו נתקדש במשיחה, ובשילה לא נתקדש המשכן עצמו עלא דהיה קדושת מקום.

והנה יסוד הדבר דקדושת המקדש תלוי בהמקום, הוא משום דעיקר המקדש הוא המקום וכדכתיב המקום אשר יבחר, והנה גם שילה מיקרי המקום אשר יבחר, וכדתניא בספרי פי ראה ופי כי תבא במקום אשר יבחר זו שילה ובית עולמים, וכיון דעיקר משכן שילה הוא המקום קדושתו היתה קדושת מקום ולא תלוי בהבית.

ומעתה נראה דאע"ג דמקום המקדש נשאר קדוש גם לאחר שנחרב הבית, ומשום דלעולם לא נפקע הבחירת מקום ממקום המקדש וכדכתיב זאת מנוחתי עדי עד, אבל שילה כל דין קדושת המקום ובחירתה לא היתה אלא לשעה, וכשנחרב המשכן שילה בטל אז הבחירת מקום וכדכתיב ויטש משכן שילה וימאס באהל יוסף, ר"ל כי מאסתיו ונשתנה עכשיו הבחירה, וכיון שנפקע הבחירת מקום הרי נפקע הקדושה מהך מקום.

ולפ״ז הרי אתי שפיר הא דהותרו לנתוץ מקדש שילה, ולא תיקשי מי התיר להם לנתוץ הבנין. דלהמבואר דבשילה לא נתקדש המשכן עצמו אלא דקדושתו היתה תלויה במקום, דעיקר משכן שילה הוא המקום וכדכתיב המקום אשר יבחר, הרי כשנחרב המשכן בטל קדושת המקום, ושפיר הותר לנתוץ את האבנים, ואינו אסור באיסור דלא תעשון לנתוץ את האבנים, ואינו אסור באיסור דלא תעשון

שמירתו של העם היהודי לאורך כל הדורות כעם אשר לבדד ישכון, יסודה מושתת על
חומות הפרדה ברורות ומוצקות, בין העם
הנבחר לבין כל גויי הארץ. הפרדה, אשר
לעיתים תכופות יצרו הגויים, מתוך שנאה
הנוס תרבות. אך שירתו בכך נאמנה את צרכי

דבר העורך

העם היהודי, ושמרו עליו בכך מכל משמר. על בסיס הפרדה זו, באים גדולי ומנהיגי כל דור וגודרים את גבולות העם לבל יתערב בגויים, גם אם הדבר מותר על פי היישולחן ערוך", יש צורך אם הדבר מותר על פי היישולחן ערוך", יש צורך על וויסות נכון של מהירות צמצום הפערים ולהמשיך בכך את קיומו של העם –תוך הפרדה מוחלטת מעם הארץ.

בפרשתינו, מייעץ - בעקבות כך - יוסף לאחיו, להציג את עצמם כרועי צאך, שהוא מקצוע בזוי בעיני המצרים - כדי שיוכלו להסתגר בארץ גושן ולעבוד את עבודתם בהפרדה מלאה מהמצרים. וכך מבאר זאת רשייר הירש:

ייבמדינה כדוגמת מצרים, בה האדם נחשב רק על פי מלאכתו, בה לא נולד אדם כאדם, אלא כבעל מלאכה, חקלאי, חייל, - שם השאלה על מלאכתם הייתה כמובן השאלה הראשונה, אך הם יבליטו ללא פחד את האמת הבלתי נעימה: שכן בחילת המצרים מפני מלאכתם, ובדרך כלל סלידת האומות מפני היהודים הן הן אמצעי הקיום הראשון במעלה של השבט הזה שנועד לעבור את הימים בדרך ההתבודדות. כל עוד לא האיר השחר המוסרי על האומות, הרי המחיצות שהאומות הקימו על ישראל, שמרו עליו מפני כל הידבקות בשחיתות האנשים שבקרבם יתהלך מאות בשנים משום כך הוא מבליט מיד את הצד שיעורר את סלידת המצרים, מתוך כוונה ברורה, שעל ידי כך יוקצה להם מחוז מיוחד למגוריהם".

ההגבלות על ההתערבות בגוים הינן תנאי הכרחי לקיומו של העם ושמירתו מפני חדירת רוחות זרות לתוך המחנה הקדוש. כל טצדקי שבעולם לא יועילו ולא ישפיעו על דרך מהותית שבעולם לא יועילו ולא ישפיעו על דרך מהותית שושן שכן סתירתה הינה סתירת בנין זקנים וכניסה לחשש מהותי של התערבות שאחריתה חייו מגיעה בחומות הדת.

ולאורך כל שנות קיומו של העם, נוצרו חומות הבידול בהתאמה לכל דור ודור מתוך חשיבה אחראית של מנהיגי האומה, כהגנה מפני כל אחראית של מנהיגי האומה, כל ניסיון לייצר דרך חדשה המוסברת לכאורה בהיגיון רב, אך אינה רואה למרחוק את תוצאותיה.

אה יצחק הלוי coeוין

מכון ירושלים

יומא טבא לרבנן

הופיע

הכרך השמונה עשר מסדרת הפאר

אוצר מפרשי התלמוד

מסכת קידושין חלק שני

דפים יד - לו להשיג בחנויות הספרים

(רנת יצחק שמואל אי די)

רבינו הגרי"ש אלישיב שליט"א 💳 🗀 מנהגים

הרה"ג אליקום דבורקס

מצות עלייה לרגל במשכז שילה נוב וגבעון ובבית עולמים ובזמן הזה

כתב הרמב"ם בפ"א מהלכות בית הבחירה הלכה א' – מצות עשה לעשות בית לה' מוכו להיות מקריבין בו הקרבנות וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה שנאמר ועשו לי מקדש. ובהלכה ב' כתב כיון שנכנסו לארץ העמידו המשכן בגלגל ארבע עשרה שנה שכבשו וחלקו ומשם באו לשילה ובנו שם בית של אבנים ופרשו יריעות המשכן עליו ולא היה שם תקרה וכו' ובאו לזוב ובנו שם מקדש וכו' ובאו לגבעון ובנו שם מקדש ומגבעון באו לבית עולמים. ובהלכה ג' כתב כיון שנבנה המקדש בירושלים נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה' ולהקריב בהן קרבן ואין שם בית לדורי דורות אלא בירושלים בלבד ובהר המוריה שבה.

בזמן שהוקבע המשכן בגלגל הותרה ההקרבה הן בבמה קטנה דהיינו שכל אחד בונה לעצמו בחצירו ולהקריב בה לה', והן בבמה גדולה במת ציבור שהיא המזבח, ובזמן דהיוו שנקבע המשכן בשילה נאסר להקריב בבמה קטנה כמבואר בגמ' זבחים דף קי"ב ע"ב והותר ההקרבה רק במשכן שילה, ובזמן של נוב וגבעון שוב הותר ההקרבה בבמות, ומשנבנה בית המקדש שוב נאסרו הבמות.

מובא במגילה דף ט"ז ע"ב עה"פ "ויפל צוארי בנימין ויבך" אמר ר"א בכה על ב' מקדשים שעתידים להיות בחלקו של בנימין ועתידים להחרב, ובנימין בכה על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף ועתיד להחרב. בחידושי מהרי"ץ חיות (שם) ובשו"ת מהרי"ץ חיות סימן ז' הקשה דהרי על פי התורה דין שילה להחרב דעיקר המצוה שיבנה המקדש בירושלים כמו שאמרו בסנהדריז דף ה' ג' מצוות נצטוו וכו' לבנות בית הבחירה, ומיד שיבנה המקדש דין משכן דין במה לו, ומה שאמרו בגמ' יומא פרק ראשון מפני מה חרבה שילה וכו' לא קשה דאפשר דהגמ' לא מדובר מחורבו המשכו רק מחורבו העיר. אבל חורבו המשכו הוא עפ"י התורה ונענשו מדוע לא בנו בית המקדש בירושלים, וא"כ מה שייך ע"ז דין בכייה על ענין שנצטוינו מפי ה' ונשאר בצ"ע. (עי' בס' תורת הקודש (אילן) ח"א סימן ל"ה ובח"ב סימן ב' משכב"ז ליישב).

ולכאורה מדברי הרמב"ם בהלכה א' משמע שהכל בכלל מצות עשה דועשו לי מקדש וגם בשילה ונוב וגבעון נתקימה מצות ועשו לי מקדש. וכו מפורש בכס"מ בהלכה א' שכתב וז"ל "משמע דהאי קרא כלל הוא לכל מקום בין למשכן שבמדבר בין לשילה ונוב וגבעון בין לבית עולמים", וכ"כ בשבלי הלקט סדר פסח עמ' רי"ח וז"ל "זהו אהל מועד שנתיישב בנוב וגבעון ושילה כמה דתימר ועשו מקדש".

והנה נסתפקו גדולי האחרונים האם רק בביהמ"ק יש חיוב עליה לרגל אבל בשילה נוב וגבעון ובמשכן לא היה חיוב עליה לרגל, או אין לחלק במקומות ובכולם היה נוהג חיוב עליה לרגל? בחידושי קרן אורה בזבחים דף קט"ז ע"ב כתב לחדש דבזמן היתר הבמות מצוה עליה לרגל לבמה גדולה שבנוב וגבעון והיה דיו להקריב שם עולת ראי' ובפרט בשילה והן במשכן, ומביא ראי' מדברי הרמב"ם הנ"ל – מצות עשה לעשות בית לה' להיות מקריבין בו הקרבנות <u>וחוגגין אליו שלש</u> <u>פעמים בשנה,</u> והרמב"ם מונה את כל המקומות גלגל שילה נוב וגבעון בית עולמים, ומשמע מדבריו דבכל מקומות אלו קיימו המצוה לבנות מקדש לקרבנות ציבור ולחגוג בו ג' פעמים בשנה עליה לרגל והקרבת קרבנות ראיה, ומשמע שאפילו בזמן של נוב וגבעון שהותרו הבמות קיימו עליה לרגל. (עי' בס' הר המוריה בתחילת הלכות בית הבחירה ס' תכלת מרדכי מהגאון רבי מרדכי גימפל יפה (הערות והארות על פירוש הרמב"ן) פרשת ראה (דברים ט"ז ט') שו"ת בנין שלמה ח"ב ענינים שונים סימן ל"א וכך מובא בשמו בשדי חמד כרך ט' מערכת יום טוב עמ' ר"ו ובחזון

יחזקאל על תוספתא חגיגה פ"א מ"ב). והנה הרמב"ן בפירושו עה"ת דברים פי"ב ח'

ההפרש בין ביהמ"ק ומשכן שילח לנוב וגבעון

רש"י ד"ה איסי בן יהודה להביא וכו' ולא גרס לרבות שילה ונוב וגבעון ובית עולמים, דשילה משכן הוא ולא צריך לריבויא וכו', ונוב וגבעון אין משקין בו את הסוטות דהא במה הואי ולא הוה שם ארון אלא מזבח הנחושת לבדו, ולא קרבה בהם מנחת סוטה ולא שום מנחת יחיד וכו'. לכאו' צ"ע מהא דלקמן איכא מ"ד דס"ל דבסוטה מקריבין המנחה ואח"כ משקין, וא"כ איכא היכ"ת דנוב וגבעון שכבר הקריבו המנחה בשילה ולא הספיקו להשקותה עד שבטל שם המשכן והוצרכו להשקותה בנוב וגבעון וע"ז צריך ריבויא דמהניא ההשקאה וצ"ע.

ולכאו' מדברי רש"י נראה דקבלה היתה מהלכה למשה מסיני דבעינן השקאה במשכן או במקדש, שחוץ מעזרה יש שם נמי היכל, וזה מה שמוכיח שלא הוה שם ארון והיינו שלא היה שם היכל, ובעינן היכל. [ובזה שאני שילה ובית עולמים שהיה בהם היכל מנוב וגבעון שלא היה בהם היכל, והוכיח לה רש"י מהא דבנוב וגבעון לא היה ארון אלא מזבח הנחושת לחוד].

והנה בעצם הנידון אי בנוב וגבעון היה היכל יש לדון בזה מכמה מקומות, דהנה איתא ביומא (נ"ג ע"א) לגבי הקטרת הקטורת ביוה"כ לפני ולפנים רב ששת אמר אין לי אלא אהל מועד שבמשכן, שילה ובית עולמים מנין ת"ל וכסה וכו', הרי שלא הזכיר כאן נוב ודבעון וקצת מדויק שלא היה שם היכל ולא שייך דין הקטורת. וכן מבואר שם (מ"ד ע"א) בקרא דכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש עד צאתו וכו' אין לי אלא באהל מועד שבמדבר, שילה ובית עולמים מנין ת"ל וכו', וה"נ לא כתב נוב וגבעון, והיינו בפשטות משום דלא היה היכל שיש בו הקטרת קטורת ולא שייך דין זה כלל. ומאידך גיסא מבואר שם (ס"ז ע"ב) לגבי שעיר המשתלח, המדברה המדברה במדבר לרבות נוב וגבעון שילה ובית עולמים, הרי דנתרבה נוב וגבעון, וע"כ שכל עבודת יהו"כ היתה שם והיה היכל דאי לא מה שייך שעיר המשתלח, וכי היתה עבודת יוה"כ לחצאין, וצ"ע בכל זה ליישב הסתירות בזה, דממ"נ אם יש היכל בנוב וגבעון למה לא הוזכר בגמ' לרבות נמי הא. (עי' תו"י יומא מ"ד ע"א ושיח יצחק ומש"ש).

(הערות במסכת סוטה ט"ו ע"ב)

מבואר שלא היה שוב חיוב עליה לרגל במשכן שבמדבר, שכתב וז"ל "והנה לא יבוא בחיוב המשכן כלל ואפילו ברגלים לא נתחייב לבא לשם", וכבר כתבו המשך חכמה בפרשת נשא ובחידושי מהרש"א שבועות דף ט"ו שלא היה קדושת מקום במשכן שבמדבר, ודלא כקדושת מקדש דקדושת מקדש היא קדושת מקום וככתוב "המקום אשר יבחר". וכ"כ בחידושי רבינו חיים הלוי מבריסה על הרמב"ם בהלכות בית הבחירה. ולכו יש לומר לדבריהם להסביר דברי הרמב"ן שאין חיוב עליה לרגל במשכן. וכן כתב הרמב"ן דברים ט"ז י"א לגבי נוב וגבעון שלא נהג בהם עליה לרגל דלא נתחייבו לעלות לרגל עד אשר יבחר השם מקום לשכנו שם ומשמע שבא למעט מזמן גלגל נוב וגבעון דלא נבחר מקום לשכנו שם. (עי' משנ"ת יעבץ (זלוטי) יור"ד סימן כ"ז ס' שער טהר (ואלק) ח"א מעמ' 316 ובכלי חמדה פרשת ראה).

לגבי עליה לרגל בזמן משכן שילה רוב גדולי הפוסקים משמע שהיה חיוב של עליה לרגל. בפירוש זרע אברהם על הספר פרשת תבוא פיסקא רח"צ כתב להביא ראיות מו התורה ומו הנביאים ומו הש"ס שמצוה ראיה היתה נוהגת גם בשילה. מן התורה מזה שכתוב גבי מצות ראיה "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורד וגו' במקום אשר יבחר" ומצינו לשילה שנקראת מקום אשר יבחר שכתוב בדברים י"ב ד' "לא תעשון כן לה' אלוקיכם (להקטיר לשמים בכל מקום רש"י) כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלוקיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה והבאתם שמה עולתיכם וזבחיכם וגו"י, ופירש"י לשכנו תדרשו <u>זה משכן שילה,</u> הרי ששילה נקראת מקום אשר יבחר, ונראה דהדברים מוכחים מלשון הפסוק, דבפסוק ה' שמדובר במשכן שילה כתוב "אשר יבחר ה' אלוקיכם לשום את שמו שם, ובפסוק י"א שמדובר בבית עולמים כתוב "אשר יבחר ה' אלוקים לשכו שמו שם". והביאור דבמשכו שילה היה שימת שמו של הקב"ה אבל עדין לא היה שכינת הקב"ה ממש, משא"כ בבית עולמים שהיתה השראת שכינה ממש כתוב לשכו שמו שם, ומכיון ששילה נקראת מקום אשר יבחר כמו ירושלים וגבי ראיה כתוב במקום אשר יבחר למה לא ינהג מצות ראיה בשילה כמו בירושלים.

מן הנביאים שכתוב בשמואל פרק א' פסוק ג' על אלקנה אביו של שמואל הנביא "ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה להשתחוות ולזבוח לה' צבאות בשילה" ופרש"י עולה היה מזמן מועד למועד לשילה וכ"כ בתרגום (שם), ובפסוק כ"א (שם)

כתוב "ויעל האיש אלקנה וכל ביתו לזבוח לה' את זבח הימים ואת נדרו", ופירש"י נדרים שנדר בין רגל לרגל היה מקריב ברגל, הרי שמצות ראי' היה נוהג בשילה. (ודלא כדברי הרד"ק (שם) שפירש דהכוונה משנה לשנה ומה יהיה משמע שלא היה חיוב לעלות לרגל בזמן משכן שילה, וכ"כ בפירוש פנים יפות סוף פרשת פנחס שמפשוטו של מקרא "מימים ימימה" משמע דלא היה נוהג עליה לרגל בשילה ועלה רק פעם בשנה משום שכתוב המקום אשר יבחר היינו בית הבחירה שהוא בית עולמים, וכן משמע בספר החינוד מצוה תפ"ט שהמצוה ראיה היא להראות בבית הבחירה.

מן הש"ס דמובא בגמ' מגילה דף ט'- אין בין שילה לירושלים אלא שבשילה אוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה ופירש"י בכל מקום שיכול לראות משם שילה ובירושלים לפנים מן החומה וכו', ואם נאמר דבשילה לא היה נוהג מצות ראיה למה לא כתוב במשנה את החילוק הזה שבשילה אין בה מצות ראיה וירושלים יש בה מצות ראיה, וא"כ ברור שמצות ראיה היה נוהג בשילה. ויש שהביא ראיה מגמ' חגיגה שדנה למה נפטרה חנה מלעלות לרגל שמוכח שיש חיוב עליה לרגל בשילה.

וכתבו האחרונים דגם לדעת הרמב"ן בדברים פי"ג שלא היה נוהג עליה לרגל בזמן המשכן אולם בשילה י"ל שבשילה יש חיוב עליה לרגל, שכתב בדברים פט"ז פסוק ט' לפרש על הנאמר בפסוק שלש פעמים בשנה וגו' במקום אשר יבחר ה' וגו' וז"ל "או" שיבאר כאן שלא יתחיבו לעלות עד אשר יבחר ה' מקום לשכנו שם. ולהאמור גם משכן שילה הוא מקום אשר בחר ה' לשכנו שם ולא בא הרמב"ן אלא למעט נוב וגבעון שבהם לא היה חיוב לעלות לרגל. (עי' בס' למסבר קראי פרשת ראה). ולכאורה כן מוכח מפרשת ביכורים שכתוב בדברים כ"ו ב' "והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלוקיך" ובספרי כתב שזה שילה ובית עולמים, ומשמע שבנוב וגבעון לא היה חיוב הבאת ביכורים, המג"א בפירוש זית רענן על ילקוט שמעוני (שם) ציין לגמ' זבחים דף קי"ט ע"א שבנוב וגבעון לא הביאו ביכורים (עי' בס' פסקי תשובה סימן ש"ח ס' יסודי ישורון ח"א דף קמ"ז במשנת אלו דברים שאין להם שיעור וכו' והביכורים ס' אוצר הספרי להגאון רבי מנחם זעמבא דף י"ד וס' מלחמות יהודה (לוברט) בסימן מ' ס' תורת הבמה מהרה"ג רבי בנימין פוס שליט"א פרק ז' באריכות ובס' אהל רבקה (סנדר) מעמוד ס"ג עד עמוד פ').

בס' שער המלך על תהלים מזמור ס"ג מביא ראי' שיש מצות ראיה בשילה וז"ל "כמו כאשר צמאתי לראות עוזך וכבודך כדרך <u>שחזיתיך במקדש משכן שילה"</u> מבואר בפירוש שהמצוה היתה במשכן שילה ותפילתו היתה תשבע נפשי במראות עוזך וכבודך ותחדש עלייתו לרגל ממדבר יהודה ולקיים מצות ראיה ולחסות במקום ששרתה השכינה בעוז וכבוד, ובכן התפלל דוד המלך שיקיים מצות ראיה במקדש תשבע נפשי במראות עוזך וכבודך.

בחוברת קול התורה תשרי תשנ"ז מובא בשם מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל להביא ראיה דנוהג דין עליה לרגל בשילה מזה שכתוב בתהלים קכ"ב "ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו ששם עלו שבטים שבטי י-ה עדות לישראל להודות לשם ה"י. ופירש"י – ירושלים הבנויה כשיבנה שלמה המלך בית המקדש בתוכה תהא בנויה בשכינה ומקדש וארון ומזבח כעיר שחוברה לה יחדיו דהיינו שילה שדימה הכתוב זו לזו שנאמר אל המנוחה ואל הנחלה מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלים", הרי דהפסוק אומר דירושלים דומה לשילה בדין מקדש שלה, ובפסוק (שם) כתוב "ששם עלו שבטים שבטי י-ה" דהיינו שעלו לשם למצות עלייה לרגל כמו בירושלים, ומבואר דבשילה נהגה מצות עלייה לרגל. (עי' בס' המצוות לרס"ג בפירוש רבינו ירוחם פערלא מ"ע פ"ה משכב"ז).

מאידך בס' תוספת ברכה בשמות כ"ג י"ז מביא ראי' שאין חיוב עליה לרגל בשילה מדברי הגמ' במכות י"א עה"פ בתהלים קכ"ב א' "נטיר המעלות לדוד נשמחתי ראומרים לי רים ה' ולד" – אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע שמעתי בני אדם שהיו אומרים מתי ימות זקן זה ויבוא שלמה בנו ויבנה בית הבחירה ונעלה לרגל, הרי מבואר שעד בנין שלמה לא נוהגים מצות עליה לרגל, משום דאל"כ הלא היו בימיהם במות והיו עולים לרגל במקומותיהם עד אז. אולם נראה דאין זה ראי' כלל דאה"נ בזמן שילה עלו לרגל אולם שילה חרבה ויותר לא עלו לרגל וגם בנוב וגבעון אח"כ לא עלו א"כ היה הפסק במצות עליה לרגל, וזה מה שאמר דוד שיבנו בית הבחירה ויעלו לרגל דהיינו לאחר ההפסקה במצות עליה לרגל תתחדש המצוה כששלמה המלך יבנה את בית המקדש.

היות ומטרת המצוה של עליה לרגל שנראה פנינו בעזרה ונביא באותו זמן קרבן כלשון הרמב"ם בהלכות חגיגה פרק א' הלכה א', ברור שעם חורבן בית המקדש וביטול עבודת הקרבנות נתבטלה גם מצות הראיה, וכך משמע בגמ' גיטין דף ד' ע"ב ותענית דף ד' ע"ב בביטוי "כאן בזמן שביהמ"ק קיים שיש עולי רגלים וכאן שאין ביהמ"ק קיים שאין עולי רגלים", אמנם מדברי התשב"ץ בתשובותיו חלק ג' סימן ר"א נראה שיש מצוה לעלות לרגל בזמן הזה אף שאין מביאין קרבנות ראיה מפני שקדושת המקדש לא בטלה שכתב וז"ל "ויש סמך וראי' שקדושת המקדש והעיר עדין קיימת שעדיו הם עולים לרגל ממצרים ושאר מקומות ויש בזה רמז במדרש קינות ובמדרש שיר השירים", כוונת דבריו מד"ר שה"ש פרק ח' א' עה"פ "ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז" – מה צורה זו אעפ"י שהיא משומשת מקומה ניכר כך אעפ"י שחרב ביהמ"ק לא בטלו רגלים שהם שלש פעמים בשנה, וכן משמע בר"ן ומסכת תענית פרק א' ד"י וז"ל "לפי שהיו מתאספים מכל הסביבות ברגל לירושלים כמו שאנו עושים היום" (עי' שו"ת חתם סופר או"ח סימן רל"ג ספר חסידים סימן תר"ל).

עקרי הענין ווזגשטיין הרב נחום זאב הלוי רוזגשטיין יבחר ה אלהיכם בו לשכו שמו שח שמה

ביהושע פרקית פסוק א "ויקהלו כל עדת בני ישראל שילה וישכינו שם את מעד והארץ נכבשה לפניהם". וביאר שם הרד"ק שזה היה אחר י"ד מעד והארץ נכבשה לפניהם". וביאר שם הרד"ק שזה היה אחר י"ד מאז שבאו לארץ ישראל, ואחר שבע השנים שבהם כבשו את הארץ, ג השנים שבהם חילקו את הארץ לשבסים, שבי"ד השנים הללו היה אהל בגלגל, ורק אחר כך השכינוהו בשילה וראה שם ברש"י שהסביר את המשך הססוק בגלגל, ורק אחר כך השכינוהו בשילה וראה שם ברש"י שהסביר את המשך הססוק מוער בגלת, זרך מאוד כך והשכינותו בשיית והדמש ברשיי שהתפני אוז המשך הפחץ שבונתו הוה הפנים התשק של המשק של המשקיל לבניש ניין יים בל היה הארץ בל של הספפיקו לבניש ניין יים בל מועד להככש בפניהם ומקור דבריו בגמרא זבחים קיה שיב תנו רבנו ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים שנה חסר אחת, ימי אהל מועד שבגלגל ארבע עשרה, ז' שכבשו וז' שחלקו, ימי אהל מועד שבנוב וגבעון חמשים ושבע, נשתיירו לשילה ג' מאות ושבעים חסר אחת. וביאר רש"י שם שידוע שבית המקדש לשילה ג' מאות ושבעים חסר אחת. וביאר רש"י שם שידוע שבית המקדש תרב כשמת שמואל הבנו קרשה מבידה סוף פ"א, נאמר שהמקדש בנוכ ועמד שלש עשרה שנים ואח"כ חרב כשמת שמואל הבנו מקדש בגבעיו ועמר ארבעים וארבע שנים וא"כ בשילה עמד המשכן ב-360 השנים הנורתורת.

אחל שיכן באדם אלמא אחל היה הא כיצד מלמד שלא היה שם תקרה אלא כית אבנים מלמטה ויריעות אלמטלה, עד נאמר בגבלת אז במים סייא עיכ " אמר רב הדונא אמר רב מזרום אם " שילה של אבנים היה, דתניא רבי אליעזר כן יעקב אומר, מה תלמוד לומר (שמות 2) "אבנים שיל דברים כז) "אבנים" (דברים כז) אבנים שלש פעמים, אחד של שילה, ואחד של נוב וגבעון, ובית

וכך נאמר ברמב"ם הלפות בית הכחירה פרק א הלכה א-ב "מצות עשה לעשות בית לה" מכן להיית מקריבים בר הקרבות. החוגנין אליו שלש פעמים בשנה שנאמר מוכן להיית מקריבים בר הקרבות. החוגנין אליו שלש פעמים בשנה שנאמר "ועשו לי מקדש", וכבר נתפרש בתורה משכן שעיה שנאמר "כי לא באתם עד עתה הגו". כיון שנכנסו לארץ העמידו המשכן בגלגל ארבע עשרה שנה שכבשו ושחלקו, ומשם באו לשילה ובנו שם בית בגלגל ארבע עשרה שנה שכבשו ושחלקו, ומשם באו לשילה ובנו שם בית של אבנים ופרשו יריעות המשכן עליו לא היתה שם תקרה, ושס"ט שנה עמד מעכן שילה וכשמת עלי חרב ובאו לנוב ובנו שם מקדש, וכשמת שמואל חרב ובאו

נלמד מפרק ע"ח בחילים שואמר שם כפסוק ס" ייוטש משכן שלו הוא ששינה היתה בחלקו של יחסף.
ס"ז) נאמר "יוכאס באדל יוסף ובשבט אפרים לא בחד". וכמואר ברש" (חולין קי"ח ע"ב) שכתב
"שילה בחלקו של יוסף ובשבט אפרים לא בחד". וכמבואר ברש"י (חולין קי"ח ע"ב) שכתב
סתיב. וע"ו עד היטב בממרא שם בחים קי"ח ע"ב. ש"לה חרבה לשמת על י הכהן ואת חולין
קי"ח ע"ב מפני שהיה בה גלוי עריות ובזיון קדשים, מכואר במרא ומיון קדשים. לרי שהיה ביותן קדשים במואר ביותן קדשים ע"ד אי "אמר
רב" יותן בן תורחא מפני מה חרבה שילה מפני שהיו בה שנו דברים, גלוי עריות ובז"ון קדשים גלוי עריות בחוק קדשים. למואר אבי "יועלי וכן מאד ושפע את כל אשר יעשון בעיו לכל שראל ואת אשר ישבבון
עריות רמרים (שמואל אב) "יועלי וכן מאד ושמע את כל אשר יעשון בעיו לכל שראל ואת אשר ישבבון
שכנום. בייון קדשים ברכיי (שולא לא ט"ג שם בשר קישרות אה הלוב ועת לה עלה בליהן הכתוב כאילו
הזבה תנה בשר לצלות לכהן ולא יקח ממך בשר מבשל כי אם חי ויאמר אליו הא"ש קטר יקטרון כיום
הזכר ותך לך כאשר הוא הנשך ואמר לו כי תהה התן ואם לא היי האמר אל היה השתף השה מה מנורים במואר בשכואל של את האדרון ה"ק שם, מכואר בשמואל א פרק ד", (א) ויהי דבר שמואל לכל ישראל ויצא ישראל
לקראת פלשתים להלחה ונה: וכי (ז) וילתכו פלשתים רונף ישראל ונה": (וא) וילתכו פלשתים להלחה ווגר: וצאחר ב" בחלף אר צצמר שראל
העב"רוהו לוב כמבואר לעיל.

נאמר במשנה מנילה יי ע"א "אין בין [משכן] שילה ל[בית המקדש שב]ירושלים אלא שבשילה, אוכלים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה, כלומר בכל מקום שיוכל לראת משם את שולה, ובירושלים [אוכלים קדשים קלים רק] לפנים מן החומה. וכאן וכאן קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים. ראה

(קר) שה 7 ערוצה דברא, שעליה נאמר (תהלים צדי די) "עודלתו לא יעוב", "זיאת מנוחתי עדי עדי" היי היים (עם קלב רי), ולפיכך קרוטתה לעולם המכייש להרכזים "בחים שם מים לברי), ולפיכך קרוטתה לעולם המכוים המסוברים שאף קדושת ירושלים והמקדש בטלה, יש היתר בשם ר"י. ולכאורה מל הוא, קרווס והילה שם מהם בסוברינו חיים שאפילו אם בטלה בומן הזוה קרוטת ירושלים והלך נאמר לעבות, שמירושלים האילך נאמרו לעבות, לא נחלקו אם במקדש, מכל מקום אין היתר לבמות, שמירושלים האילך נאמרו לעולם, ולא נחלקו אם במקדש, ועיין בטורי בטלה הקרושה או לא אלא לענין אם יכולים להקריב בומן הזה במקום המזבת שבמקדש, ועיין בטורי

נאמר בתורה פרשת תרומה שמות כה ח "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.
ונתחיבנו בזה לעטות בית לה" רמב"ם בית הבחירה פ"א ה"א וסהמ"צ עשין כ, וביאר הכסף.
משנה שם שאף על פי שפסוק זה נאמר על עשיית המשכן במרבר, אנפ"ב פסוק זה כולל אף את משכן
שילה ונוב ונבעון ואת בית המקדש שבירושלים, שהרי נאמר: רעשו לי מקדש, ולא נאמר: משכן
שילה ינוב ונבעון ואת בית המקדש בסוק זה, ועור ראה בתוס" שבועות סו צ"ב ה"ה אר
שלמדים זה מזה), ובלב שמח שם על סהמ"צ כתב באופן אחר שאצ"פ שפסוק זה נאמר מ"מ למרו
שנאמר חיוב זה גם לבנון יביה"ב יין שנאמר שם: "כל אשר או ניתא אווץ הת הנגיה תמשכן
ואת הבנית כל כליו וכן תעשו" (שמות שם ט), ופירושו: "יכן תעשו לדורות" –שין שבועות טו ע"א,
ורש"י נה"ת שם. ו""א סמ"ג עשין קסג שחיוב זה נלמד מהפסוק "והיה המקום אשר

יבחר ה' אלהיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם ודמרים" דברים יב יא, ונפסק ברמבים מלכים פיא ה"א. וראה בכס"מ אתכם עולתיכם ודבחיכם" דברים יב יא, ונפסק ברמבים מלכים פיא ה"א. וראה בכס"מ הביהירה את השנה מהפסוק הוה כיכמני הצמות למכ"ג הביא את הפסוק "רשנו לי מקדש". הבהירה את השנה מהפסוק הוה ברכימני הצמות למכ"ג ברמב"ם עשה כן ופורטו ריניה בהל" בית הבחירה ב"א-פ"א-פ"א, בס"ג עשה קט, והדעוך מצוה צה. וכ"כ ברס"ג פרשה גא גב, אזהרות לרש שלמה אבן גביורל "דהר הרק"ע לתשב"ץ עשה מט, (וראה רמב"ן על סהמ"צ לרמב"ם עשה לג, ושאר נושאי ספר המצוות שם).

לדעת הרמב"ם רמב"ם כית הבחירה פ" ח"א והתוס" שבת קלא ד"ה ושיון תכלית בניית בית המקדש היא לצורך הקרבת קרבנות בו, והעלייה לרגל והחגיגה בר שלש פעמים בשנה וכ"כ הרמב"ם במהמ"צ ריש שורש יב ומצות עשה ב, והחינוך שם, זאעפ"כ אין חיוב זה רק מכשרי מצות עבודת הקרבנות, אלא מצוה בפני עצמה היא מהמ"צ שם, תוס שבת שם. היאה יבמות וציא. ולדעת הרמב"ן עה"ת ריש פ" תרומה ופי עקב י א עיקר המצורה זו היא שיהיה קיים בית מקדש להשראת שם ודברתי אתך מעל הכפרת ונו" אשר על ארון העדת".

הרמב"ם מהמ"צ ריש שורש יב ומ"ע כ סובר שבכלל מצות עשיית המקדש נכללת גם עשיית כלי המקדש, כנון המובח החיצון ומובח הפניני והארון והמנורה והשלקת ועוד, ניון שהכל נקרא מקדש, והרמב"ץ מהמ"צ מיע לג חולק וסובר שאין הכלים בכלל מצות בנין המקדש, שמקריבים בבית אפילו כשאין בו כלים אלה, ולדעת עשיית חלק מהכלים הם מצות מיוחדות, וחלק מהכלים נכללים בפצוות אחרת, [בדבריו נאמר קדושה ומשמע שעשייתם היא הכשר מצוה, אלא שבדבו

מצות בנין מקדש מוטלת על הצבור ולא על כל איש ואיש סהמ"צ בסוף מצוות הנשה החינוך מצוה צה. וכולם חייבים לבנות ולעזור בעצמם ובממונם, אנשים הנשה החינוך מצוה צה. ביה של מדיבים לבנות ולעזור בעצמם ובממונם, אנשים או"מ" הנו מצוק או"מ" במוכן במשבן בשבחבר ו-המב"ש ביה הבחירה פ"א ה"יב האה שירה ביה יצוק או"מ הסוס"ג, שכחלת בנ" ביל אשה המבת לבונה". מ"מ במול במוכן של מצוה שם המבחל בונה" במוכן מצוה של מצוה שם מצוה של מצוה של מצוה של מצוה של מצוה של מצוה של מצוה בית רבן שלומדם מצוה מצוה של מצוה מצוה של מצוה מצוה של מצוח של מ (שם כה). כ״כ הכסף משנה שם. אין מבטלים תינוקות שול בית רבן תורה בשביל בנין המקדש שכת קיט ע״ב, רמב״ם שם ותלמוד תורה פ״ב ז

במשך הדורות בני ישראל קיימו את המצוה זו כמה פעמים. כן דעת הרמב"ם בית הבחירה פ"א ה"א-ב וראה סמ"ג מ"ע קסג שחלק וכדלקמן, בפעם הראשונה קיימו את המצוה בזמן שהיו במדבר ועשו את המשכן, אף שהיה לפי שעה, שנאמר את המצורה בזמן שהיו במדבר ועשו את המשכן, אף שהיה לפי שעה, שנאמר (וכרים יב ט) יכי לא באחם עד עתה אל המנוחה ואל הנתלה (וקבים יב ים תהיהה פי א היא, ואח"כ כשנכנסו לארץ, העמידו את המשכן בגלגל ארבע עשרה שנה בזמן שכנשו את הארן וחילק אותה. ואח"כ בנו בשילה בית של אבנים בלי תקרה, ופרשו עליו את יריעות המשכן ועמד שלש מאות וששרה שנים יוושלם. מגלה חרב כשמה שלי, וכנו מקדש בשלש עשרה שנים יוושלמי מגילה מוף פ"א, ועמד שלש בבעון ועמד ארבעים וארבע שנים יוושלמי מגילה מוף פ"א, ועמד של ארבעים שנים ויושלמי מגילה מוף פ"א, ועמד שני המקושים הללו מך הכל חמישים ושבע שנים ויושלם מגל מ"ע קמג שבני שנים הלא התחייבו לקיים את מצות בנין הבית בירושלים רק בימ" דווה בית שנים ויושל בירושלים רק בימ" דווה בית אחת מן המצוות שנצטוו ישראל בכניסתם לאחר כיבוש וחילוק -רש"י סנהדרון וישכתם בארץ וגרי והיה המקום וגו" וברים יב" והיית המקום וגו" וברים יב" ו, והיינו לאחר כיבוש וחילוק -רש"י סנהדרון שם.

שלמה המלך בנה את בית המקדש הראשון ומב״ם בית הבחירה פ״א ה״ב, ע״פ שלמה המלך בנה את בית המקדש הראשון ורמבים בית המחירה פיא חיב, עים זהחים קבי וקיו, וראה זכחים קוא יעי בשמשת משואל הרמת יהרה נוב וכיה, יהחדושי אנחו למהוש"א שם, ועייש בכפף משנה פיא ה"א שלדעה הרמב"ם כל המקומות הנ"ל שנו בהם משקו ומקדש הם ככלל מצוח "יעשו לי מקדש"ש. שממל הארבע מאות ועשרים וחמש. ואח"כ חרב יומא ט ע"א. וכרש"י מלכים ב (יד כב) כחב שעמר ארבע מאות ועשרים וחמש. וראה השכנות שונים בדר"ק שם ובחקשלתם ספר הקפלה להראב"ד ובתקומה ד"י אברבעאל לפיוחשו לספר מלכית. ובארובר האה במאור עינים פרק ל, וב"מ"ל עדוא גובה בית שני, ועד מתחיו בלפוח מהיו בל שנו שהשבנות שונים בול ב"א בעוד שהשבנות שונים בול"א ברצאל בולב"ג דניאל ז ט ובס זבח פסח לרי" אברבנאל ...

לדעת הרמב״ם מלכים פ״א ה״א הבנין השלישי יבנה לעתיד לבא ע״י המלך המשיח ומב״ם, ועייש בהלי כיה הבחירה פ״א ה״ר, ובפהמ״ש להרמב״ם בהקומה לסדר דרנים, והציבוך יקיימו בבנינו מצות עשה של בנין מקדש החינוך מצוה צה וודרי התועלת שיש בידיעת כל ההלכות שבמסכת מדות, בכדי שנדע ווחי" התועלת שיש בידיעת כי החזלות שבמסכת מחות, בכו" שנדע לשנוד המקדש ממהרה בימינו פהמ"ש בהקדמה שם. ורש"י ר״ה ל סוף ע"א, וסוכה מא סוף ע"א וחוס סוכה שם ושבועות סו ציב ד״ה אין בנין בשם מדרש תנחומא סובר שהמקדש שלעתיד לא יבנה ושבועות סו צ"ב אלא "תגלה דיבור און השמים בנוי ומשוכלל, שנאמר (שנות טו יו) "מקדש ה" כונני חיין". וראה בתנחומא סוף פרשה פקדי: "ממשה יריך ארנן זה בנין בהמ"ק שיבנה במהרה בימינו. וראה זוהר ח"ג רכא א וניצוצי זוהר שם אות ה.

מצות הכרתת זרעו של עמלק קודמת לבנין בית המקדש ספרי (ראה פסקא סז), פנהדרין כ ע"ב, שנאפר (דברים שם י – "א) ידהנית לכם מכל אויביכם מסביב רישבתם בסו היה: המקום אשר יבחר ה' אלהיכם בו לשכן שמו שם", והוא שנאמר בדור (שמואל ב ז א) ייריה כי ישב המלך רוד בביתו היה הניה לו מסביב מכל אורבי ראמר המלך אל נתן הגביא ראה גא אגכי וישב

בית המקדש צריך להבנות במקום אשר יבחר ה', שנאמר: "כי אם אל המקום אשר יבחר הי וגו" תוברים יב ה), ומקום זה יוודע על פי נביא ספר שם, שיודיע היכן המקום הנבחר מלכרים שם. להודעת המקום ע"י אינה מעכבת, יוכול לבנות ואח"כ יאמר לו הנביא אם בנה במקום הנכון. כמו שנאמר שם בספרי "כול תמתין ואח"כ לאמו לדו הנב"א אם בנה במקום הנכון, כמו שנאמר שם בספרי "יכול תמתין עד שיאכר לך נהיא, אמור ולוה במקום הנכון, כמו שנאמר שם בספרי "יכול תמתין עד שיאכר לך נביא, וכן אנו מונאים בדוד שאמר: "אם אבא באהל ביתי ונו" אם אתן שנת לעיני ונו" עד "אמר לך נביא, וכן אנו מונאים בדוד שאמר: "אם לל כל ב - ה), ומניין שלא עשה אלא על פי נביא, שמאג אמן כוי ליי שמענו אל אל על מי נביא, שמאבה: "יורבא גד אל דור ביום ההוא ראמר לו עלה הקם לה מובח בגרן ארונה היכוסי" (שמואל אברו" יורבי הימים ב ג א), וניין בחים גד ייב, וירושלים בהר המוריה אשר נראה להיי אברו" ורבי הימים ב ג א), וניין בחים גד ייב, וירושלים בהר מחרדין פיא ה"גן, וניין ירושלה עני" בייל בוף ה"ה, הובא בחוס ע"ז מה ע"א) שהוצרכו את דור ושמואל הנביא שיקבעו את הר מהנדיה למקום, מופני אומות אברו בשנה בשם להנרה מותר להנה. הוביא מר להם שבהר זה מותר לבנות, וראה לקמן מש"כ בשם עבודה זהר ומאחר להנרה, והצרה אחיביה הגמרא בזבחים למה בחרו את הר המוריה.

הר המוריה נקבע למקום המקדש על פי הנביאים דוד המלך ושמואל הנביא, שבדקו וראו שבשבט בנימין הוא המקום היותר גבוה שבכל ארץ ישרגא, ולמדוה ובוחנים נד ע"ב ממה שנאמר בכל השכטים בתאור גבולותיהם: יאירד וכו' ישראל, ולמדוה ובוחנים נד ע"ב מה ישנה הבנימין נאמר: "יעראה הבכל יג כן הנה אל כרף היכוסי מנב היא יורשלה" (יהוש עו מו. הפסוק מובא בשלמותו בספרי דברים שם, ולא כמצויין בגמ' זבחים נד ע"ב" שהפסוץ נמצא ביהושי מו), ולא נאמר בו וריד, ובו צריך להיות ב"נת המקדש, שנאמר: ב"מה על על מצא ביהוש מו), ולא נאמר בו וריד, ובו צריך להיות ב"נת המקדש, שנאמר: ב"מה מכל ארץ ישראל. ובחור שהפסוק נמצא בהופעי יח), וזא נאמר בו וירי, ובו צון "היות בית הזקן ש, שנאמר: "אקמת ועלית אל המקום" וברים יח ח, מלמד שבית המקדש במה מכל ארן ישאל. ובחרו בהרת המוריה לפני שצריך שהיה מקום בית המקדש במה מכל ארן ישאל. ובחרו היותר בבוה, שנאמר: "אומר אנאמר: "אמר, וגם מפני שקבלה היתה בידים שבית המקדש יהיה בחלקו של בנימין וטנהדרין היושבים בעזרה יישביו בחלקו של יהודה שנאמר: "וקמת ועלית אל המקדש המורי המורי אל המקדש היותר ממור במורי של המורי להמורי לקמן של בנימין. שלדע המורים יותר וליותר המורים שלדע מתור מורי במורי בית של המורי למקום המקדש. שלדע המורים למקום המקדש, מפני שהאומות שגרו בארץ ישראל לא הניחו הר וגבעה שלא עבדו עליו מפני שהאומות שגרו בארץ ישראל לא הניחו הר וגבעה שלא עבדו עליו

עבודה זרה ונאסרו לגבוה, והנביא אמר להם שבהר זה מותר לבנות הובא בתוס' ע"ז מה ע"א, וראה לקמן מש"כ בשם הגמרא בזבחים למה בחרו

כשנבנה המקדש בירושלים נאסר לבנות בהם בית לה' במקום אחר ולהקריב בו קרבן, והוא מקום המקדש לדורי דורים המב"ם בית הבחירה פ"א ה"ג "שאין בית לדורי דורות אלא בירושלים בלבד ובהר המוריה,

לדעת החינוך סוף מצוה צה מצוה זו נוהגת בזמן שרוב ישראל על אדמהם וציע שהיי בימי עודא לא עלו רובס, ועי שייה שאילה דרי קונטי דרישה ציון ויורשלים שהיי שהיה עיש ביא. והמנחת חינוך מצדד לומר שאף ציון ויורשלים שהיי שהיה עיש בשרות לבנות בית המקדש מצוה לבנותו מניח מצוד צה, עיש המעשה של די יהושע לבן חנניה בבראשית רבה פסיד. ובשאילה דרד שם כתב שבלי מלך ונביא אין מצוה לבנות, אלא שאם יבונהו יהיה קדוש, עייש שכתב כן אף אם נאמר שקדושת המקדש קידשה לעתיד לבוא..

כשבונים את בית המקדש, עוסקים בבנינו בלי הפסקה מעלות השחר ועד צאת הכוכבים המביק פית הבחירה פ"א ה"ב, כדוך שעשו בימי עודא -כ"ס"מ שם, ודאה בתמיהד ביו ר/א משארוד כל מה שהוא מצורך בנין בית המקדש ליום אחר, מועד קטן ט ע"א. וע"ש בתוס".

אין בונים את בית המקדש בלילה, שנאמר: "וכיום הקים את המשכן" אין בונים את בית המקדש בלילה, שגאמר: "יובים הקים אה המסכן" (כמדבר טו), ביום מקים לא המסכן" (כמדבר טו), ביום מקים לא בלילה - שבתוח טו יצים, ומסכן בתככ"ם התל פסול ללבודת בית המקדש ביום רושלמי ומיא פ"א ה"א. ויש שכתל פסול ללבודת בית המקדש ביום רושלמי ומיא פ"א ה"א. ויש שכתבו שבתבו שבדעבד ההקדבה בו כשירה נייח מצוח צו יצייש שכתב כשיטות שבדעבד המקדש כשר להקבה כשובנה בלילה (משמע אף להקריב לכתחילה), ולא הביא את הירושלמי יומא. רש" ותוס' בציון הנ"ל. אין לעתחילה מבנין בית המקדש ולא כל מה שהוא מצורך הבנין ליום אחר, אלא בונים בלי הפסקה מו"ק ט ע"א, וע"ש בתוס'.

אין בנין בית המקדש דוחה שבת, ביכמות וע"א נלמד דין זה ממה שנאמר (ויקרא מו ב) "את שבתתי תשהרו ומקדשי תיראו אני ה', כולכם חייבים כבודי". (אחם והמקדש חייבים כבודי, שהזהרתי על השבת - רש"י שבועות טו ע"בן וראה שם בתו"ב קרושים פ"ז שהלימוד הוא מהקדמת שבת למקדש, ואינו דוחה יו"ט ועות טו ע״ב, רמב״ם שם הי״ב, וכמו שביאר רש״י שם שאף הימים טובים נקראים

בונים את בית המקדש באבנים, ואם לא מצאו אבנים, בונים בלבנים והביס הלי בית הבחירה פ"א ה"ח ובסיד שם ה"ט. ואין בונים במקדש בעץ כלל רמב"ם שם, "פי המשוה במסכת חמי חוף פ"א, האו שם במס"מ, ולפיכך אין עושים אכסדראות של עץ במקדש בכל העזרה אלא כל האכסדוֹאות וׄהסבכות היוצאות מן הכתלים הוֹי של אבנים או של לבנים רמב״ם שם, שנאמר (דברים טז כא) ״לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבת ה׳ אלהיך״, הככים שם, מנאמר (דברים טו כא) "לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מוכח הי אלהרץ".

הלאו נאמר ודה כאילו אמר לא תטע לך אשרה ולא תטע לך לע עונה, ומכל מקום עיקר
ברמב"ם הל עיץ וצי אל את מטע לך אשרה ולא תטע לך לא עונה, ומכל מקום עיקר
ברמב"ם הל עיץ וצי חייה יותלי בית הבראיה שם. "לי סוברים שרואסרוד הוא
איסוד דרבנן הרמב"ם בהלי ע"ז שם נאמר שבנין של עץ הרחקה יתרה היא, ונלמר
מהריבוי כל עץ', נתרה ברסיל שם שאינו אלא מדרבנן, והלימוד מהכתוב הוא
אמכתא, וכרעה החידר בעיור שבו או או בריק ביש ביש לשן
ועד סוברים שהאיסוד הוא כון העודה ביש אם, ע"פ לשן
אמק המבשר שט, ונוי אריה שם. ובמנחת חיעוך שם מצות הצב היצי שםם פסר ימליים
שאף הרמב"ם טובר שאיסור זה הוא מן התורה אלא שאין לוקים עליו, ומה שכתב
המרמ"ף צותה מיד מורה בי"א שוחד צרים, וע"יה של שהתרב המרמ"ץ ביו "לו מה ברמב"ף צרים ביו מור ברמב"ף צרים ברמב"ף צרים ברמב"ף ברמב"ף צרים ברמב"ף ברמב"ף צרים ברמב"ף ברמבן הוא ברמב"ף ברמב הרמב״ם ׳הרחקה יתירה׳, ר״ל שהתורה עשתה הרחקה זו.

חציבת אבני בית המקדש וכל מעשיהם צריכים שייעשו לשם קודש, ואם חצב את אבני בית המקדש לשם חול אין בונים מהם תוספתא מגילה פ"ב וירושלמי יומא פ"ג ה"ו, רמב"ם הל' בת הבחירה פ"א ה"כ. ראה רש"י עריה שמות כה חיועשו לי מקדש, ועשו לשמ"-

גוי לא יבנה שום דבר במקדש פסקי תוסי סוף מדות, רא"ש מדות פ"ה מ"ג, וכתב הרא"ש שם שרין זה נלמד ממה שנאמר (עודא ד ג) "לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו". [מהמאמר בענין אכסנאי נשמט חלק גדול, מסיבה טכנית. ניתן להשיגו במערכת. ואי״ה יודפס בהזדמנות אחרת]

מעשה רב

הרב הלל מך

הציפיה לבניית בית המקדש היא מביאתו

הגהייצ רבי אברהם וילנר זצייל שנודע כאחד מצדיקי קרתא דירושלים, נודע בשנינותו ובחכמתו הרבה.

באחד הפעמים פגש באחד מקלי הדעת שראה את המוני בני ישראל מתאבלים על חורבן הבית ואבלים בצער ימי החורבן ומנהגיו השונים, והתריס לנגדו, לשם מה נדרשת לנו אבלות זו שנוהגים אנו בבין המצרים ובתשעה באב, וכי צער ואבל יש בו להקים בנינים מחדש, ומה תרומה היא אותו אבל לבנייתו של בית המקדש.

השיב לו רבי אברהם, וניחוחות על פניו, משל למה הדבר דומה, לדליקה שנפלה בעיר, והחלה לכלות את בתי היהודים ולהעלות את תכולתם בלבת האש אל על, וכמה בעלי בתים יצאו מבתיהם ומביטים על רכושם שכלה ועלה באש מאחוריהם.

בהבטה מן הצד למול פניהם המיוסרות של בעלי הדירות ובני משפחותיהם ניתן להבחין בדבר ברור, מי שנותן דעתו על המתרחש ומחפש בין רגבי האפר, אוסף ואוגר את השיירים שנשתיירו מאותה דליקה, חזקה עליו שיבנה ביתו בקרוב, ויזכה עד מהרה לשוב ולישב בביתו שיהיה חדש ומחודש כיאות, אך מי שאינו נותן דעתו על השריפה, מפקיר את השיורים שנשתיירה מאש המאכולת, בידוע הוא שאין דעתו על בנין ביתו.

אף אנו, כל זמן שאנו מתאבלים על חורבן ירושלים ועל שריפת בית המקדש, מובטח לנו, שיבנה המקדש במהרה בימינו, שכן מראה הדבר שדעתינו ורוחינו בבניינה.

ויגש - משכן שילה וביהמ״ק, ובנימין בכה על צואריו (מ״ה, י״ד), על משכן שילה שעתיד להיות וכו׳,

ויחי - קבורה בארץ ישראל - אל נא תקברני במצרים (מ"ז, כ"ט) לא קיבל עליו צער מחילות, כתובות

שמות - העני בהלכה - כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך (ד', י"ט), שירדו מנכסיהם, נדרים

הספר מחנה יצחק על התורה

רבה של ירושלים ונשיא המכון להשיג בחנויות הספרים

מכון ירושלים יילאור מחד יצא לאור מחדש

להגאון רבי יצחק קוליץ זצ"ל

מוסד הרב קוק הדעו שפתי דעת על התורה מהגותו הרעיונית של ה"שפת אמת" על חמישה חומשי תורה

[תקייפ - תרנייט] מכתב ידו

בנוזות לימוד המוסר הרה"ג ירחמיאל קראם

עיון הלימוד ==

נשמט מגיליון חנוכה

הרהייג רי ישראל מאיר בריסקמן שליטייא

משכן שילה ובית המקדש׳

כשמגיע הרגע ויוסף לא יכול יותר להתאפק והוא מחליט שהגיעה השעה להתוודע אל אחיו. הוא עוצר רגע, הוא מוציא מהמקום את כל המצרים הניצבים שם. מפרש לנו רש"י שהוא ילא יכול היה לסבול שיהיו מצרים ניצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהודעו להם׳. בתוך סערת הרגשות הזו הוא שומר על כבודם של אחיו. רק כשכולם יוצאים החוצה, עוד לפני שהוא פוצה את פיו, הוא פורץ בבכי. יויתן את קולו בבכי׳ בקול רם עד ששמעו מצרים ושמע בית פרעה.

אחרי שיוסף מסיים לומר לאחיו את כל מה שהיה לו לומר להם הוא נופל על צווארי בנימין אחיו ובוכה ובנימין גם הוא בוכה על צואריו של יוסף. שני אחים מאב ואם שני בניה של רחל נפגשים נופלים זה על צוואר זה ובוכים.

אחרי החיבוקים והבכי עם בנימין מנשק יוסף את כל אחיו ושוב יוסף בוכה עליהם, ואיננו יודעים עם 'עליהם' הוא עליהם ממש או בעטיים. רק אחרי כל זה, אחרי שחלפה מהאחים הבושה, מדברים האחים עם יוסף.

גם המפגש של יוסף עם אביו יעקב טעון בבכיות. יוסף נופל על צואריו של יעקב ובוכה. ולא סתם בכי, התורה מעידה כי הייתה זו בכיה מרובה, יויבך על צואריו עוד׳ כותב רש״י: ׳הרבה והוסיף בכי יותר על הרגיל, אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע׳.

על הנפילה על הצוואר והבכי המלווה את מפגש יוסף ובנימין שואלת הגמרא 'כמה צווארין היו לו לבנימין' שהתורה כותבת 'ויפול על צוארי בנימין'. עונה הגמרא: אמר רבי אלעזר בכה על שני מקדשים שעתידין להיות בחלקו של בנימין ועתידין ליחרב ובנימיו בכה על צואריו בכה על משכו שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף

כמה וכמה תמיהות יש בפרשה זו. המהרי"ץ חיות תמהה מה היה מקום בכלל לבכות על חורבן משכן שילה. הרי מלכתחילה משכן שילה נבנה רק באופן זמני כמו שכותב הרמב"ם בתחילת הלכות בית הבחירה: ׳ומשם באו לשילה ובנו שם בית של אבנים ופרשו יריעות המשכן עליו ולא היתה שם תקרה ושלש מאות ותשע וששים שנה עמד משכן שילה וכשמת עלי חרב׳. בשם ה'חתם סופר' והחזו"א מביאים שבכתובים כלל לא מצינו שמשכן שילה חרב אלא נראה שנעתק המשכן משילה על

רש"י כלל לא גורס בגמרא את השאלה 'כמה צווארין היו לו לבנימין' והמהרש"א דן שם בדבריו מדוע 'צוארי' נחשב לרבים ו'צואריו' נחשב ליחיד עד שדרשו מכאן שיוסף בכה על שני בתי מקדש ובנימין על משכן שילה בלבד. ובכלל מה משמעות הנפילה על הצוואר. אנחנו רואים אנשים נפגשים ומחבקים זה את זה ולפעמים מניחים את ראשם על כתף חברם ואף בוכים ולמה זה נקרא נפילה על הצוואר.

עוד צריך להבין, למה לא נפרש שהיה כאן בכי של התרגשות של שני אחים הנפגשים לאחר שנות פרידה ארוכות. ומדוע יבכו עכשיו על חורבן בתי המקדש ומשכו שילה שיהיו עוד רבות בשנים.

המהרש"א מביא מדוע דרשו את הנפילה על הצוואר והבכי על בתי המקדש, מפני שראו כאן רמז בזה שבית המקדש נקרא צואר כמו 'כמגדל דוד צוארך' ו'וצוארך כמגדל השן׳ ומפרש רש״י ההיכל והמזבח שהם זקופים וגבוהים. ומוסיף המהרש"א: יכמו שהצואר בגובה של אדם והודו כן המקדש בגובה ארץ ישראל והודו על ישראלי. יבנוי לתלפיותי דרשו חז"ל: 'תל שכל פיות פונים לשם בתפילה׳.׳אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים׳ מביא רש״י ׳לשכת הגזית שמשם הוראה יוצאת שהתורה מגן לישראל׳. הצוואר מחבר את הראש לגוף, בצוואר עוברים הקנה והוושט דרכם מקבל הגוף אוויר לנשימה ואוכל לקיומו. הגוף והנשמה תלויים בצוואר המחבר את הגוף לראש. שלמה המלך מדמה את בית המקדש לצוואר למה שמקשר את הראש עם הגוף. אולי למה שמחבר את האדם עם הקב"ה.

בשעת השמחה הגדולה המציפה את יוסף ובנימין בפגישתם בשעת השמחה הגדולה שיש ליוסף בפגישתו עם השבטים הם מקיימים את שבועתה של כנסת ישראל: יאם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחיכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי׳.

כשהיה מורנו הגרא"מ שך זצוק"ל מתאר את הרגע בו יוסף ובנימין נפגשים, הרגע בו יוסף רואה את בנימין אחיו שבוודאי לא הייתה לו כלפיו שום שנאה וקנאה שהרי לא היה במכירתו, והוא אחיו מאימו. היה אומר, שיוסף היה צריך לרקוד משמחה בלי סוף, או לבכות מהתרגשות שהנה הוא רואה אותו לאחר כ"ב שנה. וכעת כשראה את אחיו ונזכר מאביו היה צריך להתרגש מזכרון אביו והנה מגלים לנו חז"ל שהוא בוכה על חורבן בית המקדש על דבר שיהיה לאחר עוד מאות שנים.

למד מכאן רבנו על גדלותו של האדם, על הכוחות הטמונים בו המסוגלים להביאו למעלה ורוממות כזו שגם בפגישה כזו יהיו כל מחשבותיו וכל רגשותיו דבוקים בקב"ה. ויחשוב על מעלת אחיו בנימין שבחלקו יהיו שני בתי המקדש. המקום אליו נשואות עיני כל ישראל, אליו פונה כל פה בתפילה. המקום ממנו יוצאת הוראה לישראל.

בעל ה׳חידושי הרי״ם׳ זצוק״ל מפרש בדרד זו את התנהגותו של יעקב בפגישתו עם

בדין השתתפות אכסנאי בנר חנוכה

א. שבת כג,א אמר רב ששת אכסנאי חייב בנר חנוכה. אמר רבי זירא מריש כי הוינא בי רב, משתתפנא בפריטי בהדי אושפיזא. עייכ. ויש להבין מה גדר חיוב אכסנאי, ודין השתתפות בפרוטה.

ונראה שנחלקו הראשונים בזה. דהנה כתב הראייש: אכסנאי חייב בנר חנוכה - ואינו יוצא בנרו של בעהייב, דלא הוי בכלל איש ואשתו. עכייל. (ובהגהות הגרייא שם: צייל וביתו). אבל הריין כתב: אכסנאי חייב בנר חנוכה - דלא תימא דין נר חנוכה כדין מזוזה, דכל מי שאין לו בית פטור מן המזוזה. עכייל.

והמבואר שנחלקו הראייש והריין ביסוד דין אכסנאי, שלדעת הראייש הא פשיטא דאכסנאי הוא בכלל חיוב נר חנוכה, אף שאין לו בית, ורק שהיה מקום לומר שמאחר שהוא דר בבית עם בעהייב, וגם סמוכים הם על שולחן אחד כל זמן שמתאכסן אצלו, הריהו נחשב מכלל בני הבית, ויוצא בנרו של בעהייב כדין הברייתא (כא,ב) דמצות חנוכה נר איש וביתו, וקמ״ל רב ששת דמאחר שאינו מכלל בני ביתו הסמוכים על שולחנו תמיד, הריהו חייב להדליק בפנ"ע, וכן מבואר בטור (סיי תרעז) שכתב: אכסנאי חייב להדליק בפנ^{יי}ע, עכייל, כלומר שמה שאמר רב ששת אכסנאי חייב, לא בא להשמיע בזה את עיקר חיובו, שזה פשוט, אלא קמייל דחייב בפנ"ע. (ולפייז יש ליישב הגירסא בראיש לפנינו, שבדוקא שינה מלשון הגמי, ונקט איש ואשתו, כי באמת לשון איש וביתו ניתן להתפרש בשני אופנים, וכמו שמצינו בר״ה ל,א תקיעת ר״ה ויובל דוחה את השבת בגבולין איש וביתו, מאי איש וביתו, אילימא איש ואשתו, וכוי, אלא לאו איש בביתו. עייכ. וקמייל הראייש בזה, שאיש וביתו לענין נייח, אינו מלשון אנשי הבית, שאייכ אף האכסנאי היה יוצא בנרו של בעהייב, כי גם הוא דר עמו בבית, אלא הוא מלשון איש ואשתו, ולפיכך רק הסמוכים על שולחנו תמיד כאשתו, יוצאים בנרו).

ורק דהוייא דאייכ חייב האכסנאי להדליק גר נוסף על יון רווי ארא פרויב האכטטא פווז כיק זי מסף על של בעהייב, וקמייל דאף מי שאינו מכלל נר איש וביתו, כל שהוא משתתף בפרוטה בנר שמדליק אחר לעצמו, בפתח המשותף לשניהם, הריהו כמי שהדליק נר בפנ"ע.

אבל לדעת הרייו. אדרבה. הא פשיטא דאכסנאי נחשב מכלל בני הבית, ויוצא בנרו של בעהייב, דסוכייס הוא מאנשי הבית, וגם סמוכים הם על שולחן אחד לעייע, ורק דהוייא דאינו בעיקר החיוב דנר חנוכה, כי אין לו בית משלו, וקמייל דחייב.

ולפיז מה שהצריכו השתתפות בפרוטה, אף שהאכסנאי יוצא בנרו של בעהייב כשאר בייב, יייל שהריין לשיטתו בפסחים (ד,א ברי״ף), שכתב: ומיהו איכא למידק בהאי כללא, (דמטבע ברכת המצוות, תלוי הוא אם המצוח כולה להתקיים עייי אחר), דהא הדלקת נר חנוכה שאפשר לעשותה עייי שליח, ואפייה מברכין עליה יילהדליקיי, [ולא ייעליי], ואיכא למימר דכיון דאמרינן וכוי דצריך לאשתתופי בפריטי, כיון שאינו יוצא אלא בשל עצמו, הרי אין מצוה זו יכולה להתקיים עייי אחר. עכייל. והמבואר בדבריו שדין השתתפות אינו אלא משום שצריך שיהיה הנר שלו, שעל כן הגם שהוא בכלל איש וביתו, מ״מ אינו יוצא בנר כל זמן שאינו שלו, ורק עייי ההשתתפות בפרוטה, נשלם פרט זה, ושוב הוא יוצא מדין נר איש וביתו.

ב. ונראה דנפקיימ לדינא בין הראייש והריין, אם השתתפות מועלת דוקא באכסנאי, כי הוא סמוך על שולחן בעהייב, או אף בשני בנייא שאינם סמוכים על שולחן אחד. דהנה כתב המיימ (בפייד מהלי מגילה וחנוכה הייד): נר

שיש לו שתי פיות עולה לשני בנייא, ופירשייי זייל: למהדרין שעושין נר לכל אוייא, וכרי. ולי נראה אפילו לשאינן מהדרין וכוי, כגון שני בנ"א הנכנסין בפתח אחד, והם חלוקים בעיסתן ואינן סמוכין על שלחן אחד, שכל אחד צריך להדליק. עכייל. וכתב הפרייח (בסיי תרעא סקייה) דהמבואר מדברי המיימ, שרק באכסנאי מועלת השתתפות.

ונראה שכייה דעת הריין, שהרי לשיטתו אכסנאי הוא מכלל בני הבית, ויוצא בנרו של בעה"ב, ורק שטעון השתתפות בפרוטה מטעם אחר; שהנר אינו שלו. ונמצא שמעולם לא נתחדש בגמי שהמשתתף בנר, כאילו הדליק נר בפנ"ע, שהרי ההשתתפות דאכסנאי אינה במקום ההדלקה, אלא עיקר ההדלקה יוצא בשל בעהייב, ואין ההשתתפות מועלת אלא כדי שיהא הנר גם שלו. משאייכ בשני בנייא שאינם סמוכים על שולחן אחד, וממילא לא הוו בני בית זע"ז, הרי כייא מהם חייב להדליק בפנ"ע, ולזה לא מהני השתתפות בנר אחד. (וכיימ בריטבייא כג,א, שכתב כעיייד המיימ, ופירש משום דאמרינן מצות חנוכה נר איש וביתו).

אבל הטור (בסיי תרעז) הביא בשם רב שר שלום: אנשים הרבה הדרים בחצר אחת, שורת הדין שמשתתפים כולם בשמן, ויוצאים כולם בנר אחד. עכייל.

ונראה שכייה דעת הראייש, שהרי לשיטתו אכסטאי אינו מכלל בייב, ואינו יוצא בנרו של בעהייב, אלא חייב להדליק בפנ"ע, ורק דהא גופא קמייל בגמי, דאף מי שאינו נכלל בנר איש וביתו, כל שהוא משתתף בנר, הריהו כמי שהדליק נר בפנייע. ואייכ הייה בשני בנייא נפרדים. ולפייז הטור לשיטתו בזה, שהרי סבר כהראייש, כמייש לעיל.

> פוטו סטודיו

גל פז-רשת למוסיקה ירושלים–ב״ב–חיפה

פוטו ציון צילום אירועים, מצלמות וסטודיו רשת בשר למהדרין

אחים הקר

 $oldsymbol{ullet}$ בחסותם האדיבה של בעלי עסקים תומכי תורה לברכה, הצלחה וכטו״ס ullet

המנעולן הנאמן זאב הורוביץ צבי ורצברגר דלתות פלדה ומפתחות בית האנרגיה

לעילוי נשמת רבי יצחק בן ר' אליהו ואסתר זר יוסף בוכה על צערו של בנימין ובנימין בוכה על

אין זאת אלא גדלות האדם הנפלאה הזו הרוממות אליה יכול ומסוגל להגיע האדם. יעקב יקורא קריאת שמעי יעקב מפנה את כל

בשם הצדיק מקוזמיר זצ"ל הביאו כי כשנפגשו השבטים אחרי הפירוד הארוך אחרי שהבינו מה עשתה להם שנאת חינם צפו ברוח קודשם מה עתידה שנאת חינם לגרום לדורות הבאים, להחריב את בית המקדש, הם רצו לתקן עוון זה של שנאת חנם על ידי אהבת חנם. על ידי שכל אחד יבכה על צרתו של אחיו.

כשם ששנאת חינם גורמת לחורבן ובנייה כך אהבת חינם תגרום לגאולה ולשמחת עולם במהרה בימינו אמו.

צערו של יוסף.

בנין בית המקדש ומשכן שילה

עורך הרב הלל מן

רבי עזריאל הילדסהיימר - אבייד וריימ ברלין

בשבת ויום טוב

התוספות בשבת [צה, א] דייה והרודה, הקשו, כיון שמותר לגבן ביום טוב, אם כן נפל ביתו ביום טוב יהיה מותר לבנותו ביום טוב, שמתוך שהותר בנין לצורך דמגבן הוי משום לתא דבונה, יותר נמי שלא לצורך, ותירצו שאסור מדרבנן דהוי כעובדא דחול. והקשה בשויית אמרי אש [קמא אוייח תא, מא] שאם כן תהיה בנין בית המקדש דוחה יום טוב שהרי אין שבות במקדש, ויותר לבמנות המקדש בחג, והרי הרמביים בריש הלכות בית הבחירה [א, יב] פסק שאינו דוחה יום

ולענייד, לא מצאתי ראיה מפורשת דהא דאין בנין בית המקדש דוחה יום טוב הוא דאורייתא, ורשייי בשבועות [טו, ב דייה אין בנין] פירש דהוי דומיא דשבת, ובאמת ק״ק לפי זה, מה קאמר הגמרא ביבמות [ו, א] וטעמא דכתב רחמנא את שבתותי תשמורו וכוי, דילמא לעולם דליכא הוייא דדוחה לאו שיש בו מיתת ביייד, ולשבת לא אצטריך באמת, ורק מפני יום טוב אצטריך, ואם מחמת שאם כן למה לא נכתב אצל יום טוב, דלמא לעולם מיירי ביום טוב, דיום טוב נמי שבתון מקרי, ורק לא נקרא שבת שבתון, אבל אי אמרינן דמדאורייתא באמת ליכא איסור בנין בית המקדש ביום טוב ניחא.

גם לא זכיתי להבין תירוץ האמרי אש, דחייב עוד משום מכה בפטיש, ותימה דהן אמת דסוגיא דשבועות [שם] איתרצה שפיר, אכן באמת בנין בית המקדש אינו דוחה יום טוב אף באמצע הבנין, כנראה מסתימת הרמב"ם הלי בית הבחירה [שם], ומפירשייי בשבועות שם דהוה דומיא דשבת והדרן קושיא לדוכתא.

ויכול להיות דמדרבנן אסור, והא דאין שבות במקדש, מלבד מה דאין זה כלל בכל מקום, יעויין בתויייט וברעייב [תמיד פייה מייה] שלא ברור לענייד אם יש ראיה לכלל דאין שבות במקדש בבנין בית המקדש, דלא מצינו לענייד רק יבעבודתי הכהנים וכדומה, ולא בתחילת בניינו, וצלייע.

עוד יישבתי הקושיא, דיעויין בתוסי מגילה [ז, ב דייה כאן] וביד דוד שם שהביא כמה אחרונים דדבריהם האלו הם נגד דברי התוסי בשבת שם, דאלייכ ליכא ראיה ממגבן על בונה דלא צריך קלקול, והרמביים פייג מיוייט היייב העלה להלכה תירוץ של רבה בשבת [קלד, א] לחלק במגבן בין אפשר מאתמול לבין לא אפשר יעוייש וברב המגיד, ואם כן שפיר פסק בהלי בית הבחירה דאינו דוחה יום טוב, ופשוט מאד.

יוסף. כאשר יוסף נופל על צוארי אביו ובוכה ויעקב כאילו לא מגיב כאילו לא מבטא שום רגש אישי למפגש לו המתין וייחל כ"ב שנה. רגשות האהבה המציפים אותו באותה שעה לאהבת השי"ת.